

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de heer V.P.G. Karremans
Staatssecretaris voor Jeugd, Preventie en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Per email: staatssecretarisjps@minvws.nl
In cc: de heer V. Sannes ve.sannes@minvws.nl

Delft, 11 april 2025

Betreft: Reactie op het Actieplan tegen vaperen en verzoek om nadere informatie over ernstige longklachten bij kinderen

Beste heer Karremans,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het *Actieplan tegen vaperen* dat u recent heeft gepubliceerd. Als vertegenwoordigers van legale ondernemers in de e-sigarettenbranche willen wij onze zorgen uitspreken over het voorgestelde beleid en de effecten daarvan op zowel volwassen rokers en dampers als op de legale sector die zich aantoonbaar aan alle regelgeving houdt.

Wat ons in het bijzonder zorgen baart, is dat het actieplan geen onderscheid maakt tussen legale, geregistreerde producten – die voldoen aan de Europese Tabaksproductenrichtlijn (TPD) – en de illegale vapes die via ongecontroleerde kanalen de Nederlandse markt bereiken en overduidelijk niet aan de TPD richtlijn voldoen. Juist deze illegale vapes worden door jongeren gebruikt. Ook wordt geen onderscheid gemaakt tussen betrouwbare, gereguleerde verkooppunten (nette ondernemers) en de illegale aanbieders die actief zijn via sociale media en straathandel. Het gevolg is dat uitsluitend de nette ondernemer, die zijn verantwoordelijkheid neemt en de regels opvolgt, telkens opnieuw geraakt wordt door beleidsmaatregelen.

De afgelopen jaren hebben wij (de nette ondernemers) al forse aanpassingen doorgevoerd in onze bedrijfsvoering. Wij hebben geïnvesteerd in het aanpassen van websites en etalages vanwege het uitstalverbod, de online verkoop stopgezet, en ons assortiment aangepast na het smaakverbod. Dit alles met als doel bij te dragen aan het ontmoedigen van jeugdgebruik. Ondertussen zien wij het jeugdgebruik toenemen¹, de illegale handel groeien en worden nette ondernemers door overheid en media neergezet als de boosdoener.

Het nieuwe actieplan bevat opnieuw maatregelen – zoals verplichte standaardverpakkingen en verdere beperking van verkooppunten tot speciaalzaken – die uitsluitend de legale markt raken. Deze verdere beperking betekent echter dat **minder dan 20% van de huidige verkooppunten voor e-sigaretten overblijft** (van de huidige 3500-4000 verkooppunten blijven er nog maar 600 over).

Hiermee beloont u de tabaksindustrie, houdt u het roken in stand (u maakt het voor volwassen rokers makkelijker om te blijven roken) en geeft u de zwarte markt de wind in de zeilen. Jongeren zullen de weg naar deze illegale kanalen blijven vinden (zie Australië²), terwijl de volwassen roker en

¹ CBS StatLine - Leefstijl; persoonskenmerken 2024 (mrt 2025). Available at: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85457NED/table?dl=BADE2>.

² Martin, J. and Jegasothy, E. (2025) 'Fanning the flame: analysing the emergence, implications, and challenges of Australia's de facto war on Nicotine', *Harm Reduction Journal*, 22(1). Available at: <https://doi.org/10.1186/s12954-025-01163-6>.

damper, die wél op een verantwoorde manier wil overstappen, steeds minder toegang heeft tot een gereguleerd en veilig alternatief.

Wij maken bezwaar tegen de wijze waarop de e-sigaret in het actieplan wordt gepresenteerd. Ten onrechte wordt in het actieplan gesuggereerd dat vaperen geen effectief hulpmiddel is en even schadelijk of zelfs schadelijker dan roken. Dit staat haaks op de wetenschappelijke consensus dat de e-sigaret significant minder schadelijk is dan de tabakssigaret en dat overstappen gezondheidswinst oplevert. De mogelijkheid om het nicotinegehalte af te bouwen maakt het bovendien een waardevol hulpmiddel om te stoppen. De eenzijdige en niet onderbouwde presentatie in het actieplan is misleidend en schadelijk voor het publieke begrip én de volksgezondheid.

Een van de genoemde voorbeelden in het actieplan is de ziekenhuisopname van 14 kinderen met ernstige longklachten als gevolg van het vaperen. Dat is reden tot grote zorg en vraagt om een zeer nauwgezette en transparante aanpak. Bij normaal gebruik van legale, gereguleerde nicotinevapes komen dergelijke complicaties niet voor; ernstige bijwerkingen zijn hoogst uitzonderlijk. Het Britse Yellow Card-systeem, dat al decennialang gezondheidseffecten van nicotineproducten monitort, laat geen aanwijzingen zien voor dergelijke acute gezondheidsproblemen bij gebruik van legale vapes. Juist daarom is het van groot belang om zorgvuldig te onderzoeken wat er in deze specifieke gevallen precies is gebruikt: welke producten, van welke herkomst, en met welke samenstelling of toevoegingen? Alleen met deze informatie kunnen ondeugdelijke of illegale producten gericht uit de markt worden gehaald, gebruikers en ouders adequaat worden gewaarschuwd, en kan de handhaving effectiever en gericht optreden. Wij dringen er dan ook op aan dat u deze gevallen grondig laat onderzoeken én de uitkomsten daarvan actief deelt met het publiek en de sector.

Verder wordt er niets gemeld over de ex-rokers die met succes zijn gestopt met roken – na veel mislukte pogingen met andere hulpmiddelen – en de gezondheidsverbeteringen die zij daarbij hebben ervaren. Het beleid dat nu gevoerd wordt – waaronder het beperken van smaken en verkoopkanalen ook voor volwassenen – positioneert de e-sigaret niet als effectief hulpmiddel, maar onterecht als risico. Het gevolg hiervan is dat veel volwassen rokers, die gebaat zouden zijn bij een overstap, blijven roken. En het leidt er zelfs toe dat ouders hun kinderen liever zien roken dan vaperen (zoals recent gesuggereerd in een artikel in *de Volkskrant*³). En dát is aantoonbaar veel schadelijker voor de volksgezondheid.

Wij roepen u daarom op een duidelijk onderscheid te maken tussen e-sigaretten die voldoen aan de TPD-richtlijn en de illegale producten en handel. De e-sigaret te erkennen voor wat het daadwerkelijk is: een **bewezen en zeer effectief stophulpmiddel**⁴ voor volwassen rokers, en een **aanzienlijk minder schadelijk**⁵ alternatief voor de tabakssigaret. En het beleid hierop af te stemmen.

Wij doen een dringende oproep om bij verdere beleidsvorming het perspectief van volwassen rokers en dampers serieus te nemen. Ondersteun hen in de keuze voor een minder schadelijk alternatief, in plaats van dit alternatief te ontmoedigen en de toegang ertoe verder te beperken. En wij verzoeken

³ Hulten, M. van (2025) *Als deze moeder ontdekt hoeveel haar zoon vaper en hoe schadelijk dat is, bedenkt ze een onorthodox alternatief*, *de Volkskrant*. Available at: <https://www.volkskrant.nl/volkskrant-magazine/als-deze-moeder-ontdekt-hoeveel-haar-zoon-vaper-en-hoe-schadelijk-dat-is-bedenkt-ze-een-onorthodox-alternatief~b21ff196/>

⁴ Lindson, N. et al. (2024) 'Electronic cigarettes for smoking cessation - Lindson, N - 2024 | Cochrane Library'. Available at: <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD010216.pub8/full>

⁵ Hartmann-Boyce, J. et al. (2023) 'Biomarkers of potential harm in people switching from smoking tobacco to exclusive e-cigarette use, dual use or abstinence: secondary analysis of Cochrane systematic review of trials of e-cigarettes for smoking cessation', *Addiction*, 118(3), pp. 539–545. Available at: <https://doi.org/10.1111/add.16063>.

u ruimte te geven aan de nette ondernemers die bijdragen aan een verantwoorde en gereguleerde beschikbaarheid van dit alternatief, in plaats van hen telkens opnieuw te treffen met maatregelen die de zwarte markt versterken.

Afsluitend willen wij u uitnodigen voor een gesprek om gezamenlijk te verkennen hoe we de illegale handel effectief kunnen terugdringen én tegelijkertijd een gereguleerd, minder schadelijk alternatief beschikbaar kunnen houden voor de 2,8 miljoen rokende Nederlanders. Als legale sector staan wij volledig achter strengere handhaving en zijn wij bereid constructief mee te denken over oplossingen. Door het invoeren van accijns, redelijke registratiekosten en het verhogen van boetes op illegale verkoop, kan bovendien structurele financiering worden gecreëerd om effectiever op te treden. Daarnaast zien wij mogelijkheden om via Europese samenwerking importafspraken te maken met landen als China, om de instroom van illegale producten aan te pakken bij de bron.

Het beschermen van de jeugd is vanzelfsprekend noodzakelijk en heel belangrijk, maar door het huidige beleid wordt volwassen rokers een minder schadelijk alternatief en het meest effectieve stopmiddel ontnomen.

Met vriendelijke groet,

Emil 't Hart
Voorzitter Esigbond